

Pojedini brojevi:	Mjesečna pretplata:
U Beogradu i u krajevima zaposjednutim od c. i kr. eta po cijeni od 8 helara	U Beogradu i u krajevima zaposjednutim od c. i kr. eta po cijeni od 250
U Hrvatskoj-Slavoniji, Dalmaciji, Bosni-Hercegovini i Dalmaciji po cijeni od 10 helara	U Hrvatskoj-Slavoniji, Dalmaciji, Bosni-Hercegovini i Dalmaciji 250
Izvan ovog područja po cijeni od 12 helara	U ostalim krajevima Austro-ugarske monarhije 250
	U inostranstvu 450

Uredništvo: BEOGRAD, Vuka Karadžića ul. broj 10. Telefon broj 83.
Uprava i primanje pretplate Topličin venac broj 21. Telefon broj 25.
Primanje oglasa Kneza Mihajla ul. broj 38. Telefon br. 245.

Ratni izvještaji.

Izvještaj austro-ugarskog glavnog stožera.

Kb. Beč, 5. oktobra.

Nema većih borbi.

Načelnik glavnog stožera.

Izvještaj njemačkog vojnog vodstva.

Kb. Berlin, 5. oktobra.

Zapadno bojište:

Front prijestolonasljednika Rupprechta bavarskog:

Prošao je rijetko težak borbeni dan za vodje i čete četvrte vojske. Od ranog jutra do u noć trajala je borba, koja je uvijek oživljavala novim engleskim napadima iz okoline sjevero-istočno od Langemarcka do južno od druma Menin-Ypern (15 km). Nepreravno su djelovale topničke mase sa izvanrednom žestinom, a pješadijska se borba talasala čas ovamo, čas onamo. Središte borbe su bili Poelcapelle, pojedini majuri zapadno od Paschendaele-a, raskečta istočno i jugo-istočno od Holtebecke-a, šuma Beelaere i selo Cheluvest. Preko ove linije mogao je neprijatelj doduše da prodrne na vrijeme, ali se nije mogao održati pod udarcem protivnapada i ako je do kasne večeri uvodio u borbu nove snage. Dobitak Engleza ograničio se po tome na uzan prostor u dublini od 1 do 1 i pol kilometra kod Poelcapelle-a, preko istočnih ograna od Holtebecke-a i duž drumova, koji vode za Beelaere. Ovo selo, kao i selo Cheluvest čvrsto se nalaze u našim rukama. Krvavi gubitci engleskih divizija — a najmanje njih 11 je sudjelovalo u jutrašnjem napadu — vrlo su teški prema jednakim vijestima. Dobra saradnja svijui rodova pružila, slomila je i ovaj veliki engleski napad, kojega je cilj bio velik. Junaštvo njemačkih četa u Flandriji neda se srazmjeriti.

Front njemačkog prijestolonasljednika:

Na istočnoj obali rijeke Maase preduzeli su Francuzi na veće jači napad, 12. u roku od tri dana protiv sjevernog obronka visine 344, istočno od Samogaeux-a. Preko dana pripremalo je topništvo francuski napad, koji je od u borbi oprobanih Würtembergana skoro svagdje odbijen. Na pojedinim mjestima bili su potrebni protiv napadi. Ovom prilikom palo nam šaka mnoga zarobljenika.

Na istočnom bojištu nema većih borbi.

Macedonsko bojište:

U kotlini oko Bitoljaja u zavijutku Crne Reke bila je borbeno djelatnost življa nego prošlih dana.

Prvi zapovjednik glavnog štapa pl. Ludendorff.

Nijemci održali pobjedu u Flandriji.

Drugi papin prijedlog za mir.

Mulvanski građani.

Raznim časnim ličnostima, koje su tečajem ovoga svjetskoga rata izbile na javu kao personifikacije neprijateljske niskosti i ljudske podlosti, pridružili su se i građani varošice Mulvane u Kansasu. Ovi vrijedni ljudi raspisali su nagradu od pet milijuna franaka onomu, koji će ubiti njemačkog cara Wilhelma. Bez stida pridružili su se oni engleskoj novini „John Bull“, koja je već na 4. novembra 1916. iznijela jednaku osnovu. Jednake se duše uvijek nadju i tako se može očekivati, da će mulvanski građani staviti svoje milijune na raspoloženje uredništva „John Bulla“, gdje, kako se čini, sjede perjanice engleske publicistike. Engleski revolverski novinari bez sumnje su najsposobniji ljudi, da prime na sebe izvršenje ovog zločina, jer oni reprezentiraju narod, u čijoj povijesnici imade dosta poglavlja nakvašenih kraljevskom krvlju, narod, koji sa ponosom broji baralongske ubice i čovjeka kao što je Sir Findlay među svoje.

Mulvanski građani neznaju ništa više o caru Wilhelmu, nego što su mogli da čitaju u svojim novinama. Oni ga nikada nijesu vidjeli, šta više većina njih nijesu ni čula ime sadanega njemačkoga cara, dok nije buknuo rat i započela američka novinarska kampanja. U Yankeci nijesu srednjeevropski i mi ih nećemo ocijeniti po našem moralnom i duhovnom mjerilu. Obični Amerikanac je surov i nevaspitan čovjek, koji sve svoje duhovno znanje crpe iz novina, koje je pretplatio, u koliko mu to dozvoljava svakidašnji lov za novcem i niskim zabavama. Šta ove novine pišu, to on slijepo vjeruje, i na taj se način stvara u njegovoj glavi svjetska slika, koja je mnogo strašnija i mnogo smiješnija od poznatih američkih reklamnih karikatura. Ali pošto su američke novine, izuzev velikog manjina, uvijek nastojale da u lažima, klevetama, izvrtanjima i naopakim predstavljanjem stvari, da nakrivi engleske novine, ne može se niko čuditi, što su pod njihovim uplivom mulvanski građani stvorili ovako jednako strašni kao i glupi plan. Niska literatura učinila je od mnogo prije dobrog čovjeka razbojnikom i zločincom, a novine u zemlji dolara nijesu ništa drugo nego niska grošičarska literatura za odrasle.

Nećemo se dakle zgražati zbog zaključka mulvanskih građana, nego prepuštamo gospodinu Wilsonu kako će on svršiti sa ovim izrodima ludosti, prostote i zločina, koji su normalna posljedica njegove politike razdraživanja. Šta više, možemo ustvrditi bez prejerivanja, da je sam predsjednik Unije intelektualni začetnik glupe osnove mulvanskih građana, jer samo ono što je on u svojim notama izbacio protiv središnjih vlasti, bilo je dovoljno da u politički zanesenim glavama stvo-

ri ovu zločinačku odluku! On je još veći krivac, jer je svoje pamflete, koje je nazvao diplomatskim notama, sastavljao protiv svog znanja i uvjerenja, dok mulvanski građani nemaju ni pojma o prilikama u Njemačkoj. Jer u tom slučaju oni bi znali i morali uvjediti, da bi sa ubijstvom cara Wilhelma postigli protivno onomu što žele. Ovakovo djelo izazvalo bi u Njemačkoj opravdani prkos, a uz to bi u njemačkom narodu još više učvrstilo monarhistički osjećaj. Osim toga došao bi na prijesto sadanji prijestolonasljednik, koji u anglo-amerikanskoj štampi jednako nije omiljen, kao ni njegov otac. Mulvanski građani morali bi dakle, ako hoće da oslobode svijet od militarizma središnjih vlasti, da izvrše potpun posao, jer naposljetku lihar krvi više ili manje!

Danas se smijemo mnogim situacijama događajima srednjega vijeka, koji se u opšte nazivaju duhovnom kugom. Medjutim je ovaj svjetski rat u dvadesetom vijeku pokazao, da svi događaji mračnoga srednjega vijeka nijesu ništa prema onome što se događaja danas. Mulvanski građani zauzeće časno mjesto u povijesnici sadanjega doba.

Govor grofa Czernina.

Švedska štampa o govoru.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Stockholm, 5. oktobra.

Govor grofa Czernina je vrlo dobro primljen u švedskoj štampi. Stockholmski „Dagblätt“ ističe naročito izjavu, da bi produženje rata prinudilo središnje vlasti, da svoje uslove poostre. U vezi s time piše isti list: Tok misli grofa Czernina je bez sumnje taj, da bi inače protivnik mogao proizvesti rat, dok mu je volja bez svakog rizika, a u nađi, da će nastupiti bolje i povoljnije vojničke prilike, pri čemu bi uvijek bio siguran, da će središnje vlasti ostati pri svojoj ponudi „bez aneksija i oštećenja“, kao i razoruženja i izbornih sudova. Sporazumi su istina izborni svoju odluku, ali im je grof Czernin postavio otvoreno i jasno pitanje, da li se sad hoće da odluču za sporazumni mir. Na odgovor, koji će ponudu odbiti, neće se svakako dugo čekati. To je vjerovatnost, koja je skoro sa svim pouzdanja, a koja se naročito od strane neutralnih može sa dubokim žaljenjem iskazati. — „Svenske Dagbladet“ nalazi u govoru grofa Czernina obećanje, da će Austro-Ugarska Srbiju i Crnu Goru napustiti i izjavljuje u vezi s tim, da je, ako bi to bio slučaj i ako Njemačka na to pristane, time učinjena ponuda, koju bi sporazumne sile, ako bi je odbile, teško mogle odbraniti pred svojim narodima, koji su sve više obuzeli težnjama i željama za mir. Tada se ne bi više moglo govoriti, da se rat produžuje za oslobodjenje malih naroda.

Holandska štampa o govoru grofa Czernina.

Kb. Amsterdam, 5. oktobra.

„Algemeen Handelsblad“ piše o govoru grofa Czernina: Šta sad Austro-Ugarska predlaže, jasno je: Jednostavna i potpuna saglasnost s idealnim osnovnim pravilima, koje su Asquith i Wilson u svojim posljednjim govorima izjavili. Prijedlog pruža osnovicu za pregovore, ako i protivna stranka odustane od imperijalističkih težnja i aneksija. Ako se njemačka vlada takodje tako otvoreno izjavi kao što je učinio austro-ugarski ministar, onda je pružena mogućnost da se učini kraj borbi.

Katolički „Tijd“ piše pod naslovom „Pobjedjeni militarizam?“ ovako: Niko nije izišao srdačnije na susret papinim mirovnim težnjama, niko ga nije bolje razumio od mladoga vladara Austro-Ugarske. On ima u grofu Czerninu pomagača, dostojnog spremnosti, i iskrenosti svoga vladara. Govor grofa Czernina je od istoričkog značaja. List upoređuje govor grofa Czernina s jučerašnjim govorom manje simpatičnog fanatika Churchilla, pa veli: Ne treba očajavati zbog mira i ako se mora očajavati zbog nade Churchillove u njegovo munificiono ministarstvo. Ako sve državne poglavice i svinarodi tako pravedno misle kao grof Czernin, onda nastaje dobro vrijeme za novu nauku o moralu i pravdi.

Nova papina akcija za mir.

Vijesti o papinoj posredničkoj noti sporazumnim silama.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Lugano, 5. oktobra.

Politički Rim se juče nalazio u malom uzbuđenju. „Giornale d'Italia“ je saopštio u svome prvom izdanju, da je papa sporazumnim silama s njemačkim odgovorom poslao i drugu notu, u kojoj se veli, Njemačka je gotova da napusti Belgiju i sjevernu Francusku, i pita, da li da se Vatikan obavijesti kod Njemačke o tačnijim uslovima tog napuštanja. Dalje je papa u toj drugoj noti podrobnije izveo svoj prijedlog o razoruženju i zahtijevao, da sile ukinu opštu vojnu obvezu i da u buduće one, koji bi remetili mir, kazne opštim privrednim bojkotom. Bojkot bi imao da izrekne međunarodni sud, čiji bi zadatak bio, utvrditi povrijede ugovora.

„Giornale d'Italia“ dodaje, da su papi poznati tačni uslovi Njemačke odnosno Belgije, da ih je dobio od nuncija u Beču i Münchenu. Jedan od tih nuncija u svome izvještaju navodi, pod kojim se uslovima Belgija može napustiti; nije riječ o konačno utvrdjenim

uslovima, nego o takvim, o kojima bi se savjetovalo u budućim diplomatskim pregovorima. Bečki nuncij saopštava uslove monarhije prema Italiji.

U drugom izdanju „Giornale d'Italia“ pobija se, na opšte iznenađenje, ta senzaciona vijest, a „Tribuna“ veli, da je ona prerana. Talijansko ministarstvo spoljnih poslova nije još dobilo nikakvu drugu papinu notu, samo su izvještaji nuncija u Beču i Münchenu zadahnuli Vatikan većom nadom i raspoložila ga da dalje mirovne korake. I „Corriere della Sera“ uvjerava, da Italija nije dobila nikakvu drugu papinu notu i sumnja da će je i dobiti.

Tačna je vijest „Giornale d'Italia“.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Berlin, 5. oktobra.

„Germania“ piše, da ima obavještenja, prema kojima je vijest „Giornale d'Italia“ tačna, da je papa notom ponudio sporazumnim silama posredovanje, jer je sad potpuno obavješten o namjerama središnjih vlasti.

Rusija poslije revolucije.

Prodaja Sibira jednoj strani sili.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Stockholm, 5. oktobra.

Kako „Ruskoje Slovo“ javlja, ruski ministar za javne radove je u jednoj skupštini u Moskvi izjavio, da je finansijski položaj u Rusiji, naročito zbog krize u snabdjevanju, koja štaviše i vojsci prijeti gladju, tako žalostan, da se ruska vlada nosi mišlju, da Sibir proda jednoj strani sili. Time bi Rusija izgubila svoju žitnicu, jedini spas poslije rata, koji bi joj mogao očuvati njenu nezavisnost prema inostranstvu.

Kerjenskij protiv zasebnog mira.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Zürich, 5. oktobra.

„Temps“ donosi razgovor svoga petrogradskog dopisnika s Kerjenskijem i ministrom spoljnih poslova Tereščenkom. Obojica su izjavili, da oni neće zaključiti nikakav zasebni mir. Kerjenskij je dodao, dok je živ toga neće biti.

Japanska pomoć sporazumnim silama.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Frankfurt, 5. oktobra.

„Frankfurter Zeitung“ javlja iz Stockholma: Kako „Rječ“ javlja, ministar spoljnih poslova Tereščenko je izjavio, da je netačna vijest, koja je u Petrogradu rasprostrta na osnovu saopštenja engleskih listova, da će Japan na mjesto Rusije stupiti u rat.

Podlistak.

Miloš Stanojević:

Za naukom.

Pred posljednjom kućom u dugačkoj ulici varošice Z., stajale su taljige, sa konjičima što su se jedva držali na nogama. Iz kuće izadje mlada, zdrava i snažna devojka, noseći kofer u ruci. Za njom je išla starija žena, uplakanih očiju. Kad devojka baci kofer u taljige, stara žena joj pade oko vrata, i više čecajući progovori:

— Kćeri, možda me poslednji put vidiš, pa ti zato kazujem moju poslednju želju: ostani skromna, vredna i poštena.

Nekoliko toplih devojačkih suza, što padoše na smežurano lice materino, potvrdjivahu, da je želja primljena k srcu.

Taljige su Jovanku predale željeznici, koja je dovela do cilja, za kojim ona još od pre osam godina žudi. I sada, ovdje na meti — na zapadu! Na čuvenom zapadu, gde se nauka kupuje i prodaje na veliko i na malo!

Oko nje je sve brujalo. Željeznice iznad glave, željeznice ispod ulice, au-

tomobili, tramvaji, fijakeri, kola, sve to juri i krči oko nje.

— Bože, mislila je ona, da li ću ja čitavu glavu izneti iz ovoga vrtloga. U mojoj varošici kao da sve spava, a ovdje izgleda kao da su zaboravili za san.

Dodje joj malo žao što se nije rodila ovdje, u tom večitom životu, već tamo u onom zabačenom kraju, gde je još tako pusto. Ali nada da će ona ipak sve postići, dade joj hrabrosti, te veselo podje da potraži sebi stan. Gotovo na svakoj trećoj, četvrtjoj kući beše objava sa natpisom „soba za izdavanje“, no gde god je ulazila, sve je bilo grozno skupo. Samo za sobu i doručak valjalo je platiti baš onoliko, koliko bi joj mati mogla mesečno slati. A ostala hrana, knjige, školarina, odelo, nepredvidjeni troškovi? Odakle platiti sve to? Zato je tražila što je moguće manji i jevtiniji sobu. Ta šta bi njoj bio potreban neki nameštaj. Dosta je ako bude imala sto, stolicu i postelju.

Posle dugog lutanja našla je sebi „mebliranu sobu“, gore na petom spratu. Sastojala se iz tri zida, uzanog prozora, sa malim stolom, krnjom stolicom i kratkim krevetom. Veličina njena bila je tolika, da kad bi čovek stao na sredinu, mogao bi rukama skoro svaki zid dohvatiti. Tu je imala Jovan-

ka studirati. Ali pošto je materijalno bila i suviše slabo snabdjevena, to je soba imala poslužiti i kao kuhinja. Hleb, litar mleka, supa, spravljena od konjservi, a nedeljom i komadić kobasice, beše sva njena hrana.

Nemajući novaca da sama kupi knjige, morala je svo slobodno vreme provesti u univerzitetskoj biblioteci. Požudnim trošenjem duševne hrane mislila je nadoknaditi telesnu. No raskošna hrana mozga nije mogla naknaditi manjak u krvi. Jovanka je to uvidela, ali majci je javila samo toliko, da je malo neraspoločena i da pri učenju teško pamti. Mati je to na svoj način razumela, i pitala je da li ljubav nije uzrok njenom rdjavom pamćenju. Time je Jovanka bila primorana, da odgovori dugačkim pismom, u kome je između ostaloga bilo i ovo: „Teško je, draga mati, u sadašnjoj mojoj sredini naći ljubav. Ovdje je svačemu utvrdjena cena, pa bez novca nema ni ljubavi. Iskrenost se ovdje niti kupuje niti prodaje. Zato možebiti potpuno spokojna: meni ljubav niko ne ukazuje, niti je ja kao puka sirotica mogu prema kome imati. Ja ovdje nemam ni drugova ni drugarica. Izgleda mi kao da sam u nekoj pravoj pustinji. Ulicom se provlačim kroz gomilu ljudi, kao što se mrav provlači među mravinjama

u mravinjaku, ali ipak sam sama: niko me ne vidi!...“

Slična pisma je mati dobivala za sve vreme Jovankinog studiranja. Svoje pravo bedno stanje joj nikako nije htela izložiti. Bojala se da je ne rastuži, te da tako pre roka ugasi život, koji joj beše tako drag.

Mati je često pismima zvala da se vrati natrag, no to je Jovanku još više nerviralo. Šta više, veća beda joj pružala više energije, da do kraja istraje. Sem toga, i njeno samopouzdanje nije dopuštalo da klone. Borbu za naukom smatrala je ona najplemenitijom borbom u čovekovu životu.

Kada je majci krajem druge godine poslala svoju fotografiju, ova je primetila, da se njena kći mnogo muči. Zato joj strogo pisala, upravo zapovedila, da se odmah vrati. Ali je Jovanka vrlo slobodno odgovorila: „Mene je jako žao, pisala je ona, što se ovoga puta tvojoj volji ne mogu pokoriti. Ostvarenje tvoje volje, izazvalo bi rušenje svih mojih ideala. Možda ću ja čak i podleći pod teškim teretom tih ideala, no to neće biti sramota ni za mene, ni za tebe. Sramota je ako se sa polovine puta povratim. Ti dobro poznaješ moje usetke i prijateljice; ja ih čisto vidim gde upiru prst na mene, sa rečima: gle, vratila se. Oprovala je na

ispitima! A ja to ne bih mogla podneti... Danas sam baš našla posla u jednoj kancelariji, gde ću za vreme svog „slobodnog“ vremena raditi preko dana po dva tri časa. Tako ću ipak istrajati!...“

Četiri godine ipak prodoše vrlo brzo.

Pred onom istom kućom u varošici Z., zaustaviše se jednog dana taljige. Sa njih se skide devojka, nasmijana lica, ali vrlo bleđa i jako slaba. Iz kuće istrča ona ista stara žena. Kad primeti devojku, ona ustuknu narag i ukočeno je gledaše. Tek pošto se pribra, pritrča joj i zagrlji je:

— Jovanka, kćeri, jesi li ti to? što si tako oslabila?

— Nisam, nisam...

— Jesi, jesi, gledaj samo kako si bleđa.

Jovanka joj se istrže iz zagrljaja, pogleda je ozbiljno i sa izvesnom tugom reče:

— Oprosti... morala sam svoju doktorsku diplomu kupiti krvlju. Dala sam krv za nauku, sad ćemo videti da li će mi nauka dati krvi!

Sudbina carskih supružnika.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Basel, 5. oktobra.

Vijest, koja je prošla kroz štampu, da će bivši ruski car i carica biti uskoro pušteni u slobodu, pobija ruski dopisni ured u Rimu.

Zaštitne mjere protiv vazdušnih napada na Petrograd.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Haag, 5. oktobra.

Jedna holandska agencija saznaje iz Petrograda, da su tamo preduzete obilne zaštitne mjere protiv mogućih vazdušnih napada na Petrograd.

Predstojeći štrajk moskovskih poštanskih činovnika.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Lugano, 5. oktobra.

„Corriere della Sera“ javlja iz Petrograda, da predstoji štrajk poštanskih i brzojavnih činovnika u Moskvi. Leninova garda, koja je prije izvjesnog vremena raspuštena, sad se ponovo obrazovala.

Premetačina u stanu „Novoje Vremja“.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Ženeva, 5. oktobra.

„Balkanska agencija“ javlja, da su po zapovijesti sovjeta pretresane sve prostorije lista „Novoje Vremja“ i privatni stan izdavača istog lista, Suvorina. Pretres je vršen od strane suda.

Pooštreni podmornički rat.

Oskudica u mornarima kod Engleza i njihovih saveznika.

Kb. Berlin, 5. oktobra.

Iz dnevnika jedne njemačke podmornice, koja se tu skoro vratila sa svog vrlo uspijelog puta, izlazi, za naše mornarsko pitanje sve veće teškoće neprijateljskom brodarstvu. Naročito engleska trgovačka mornarica mora sve više da se služi crncima, da bi popunila broj posadila. Tako je prije nekoliko sedmica potopljen oružani engleski parni brod „Volođie“ (5681 tona) osim nekoliko čine bijelih časnika imao samo 48 Kinca za posadu. Brod je bio natovaren mnoštvom poljoprivrednih mašina, pšenicom preko 30.000 metara, uljem oko 16.000 hektolitara, i kukuruzom oko 10.000 metara. On je pripadao Cunardovoj liniji, najvećem i najuglednijem engleskom putničkom parobrodskom društvu. Kad se ima u vidu, da se do prije rata sastojala broderska posada toga društva iz samih bijelaca Engleza, onda je očito, da su engleska broderska društva u nepričli zbog nedovoljne posade, kakvu su prije imala. Više puta su potopljene i američki jedrenjaci, koji su osim kapetana imali same crnce kao posadu. Čak i krmom su upravljali crnci.

Torpedovana oklopna.

Kb. London, 5. oktobra.

(Zvanično). Britanski admiraltet obznani, da je oklopna krstarica „Drake“ (14.100 tona) u uorak rano na sjevernoj obali Irlandske torpedovana. Stigla je u pristanište i tu je potonula. Eksplozijom su ubijeni jedan časnik i 18 momaka; ostatak posade spašen je.

Nova potapljanja.

Kb. Berlin, 5. oktobra.

Wolffov ured javlja: Kod portugalske obale i pred morskim pučim kod Gibraltara uništene su naše podmornice ponovo 13 neprijateljskih transportnih i trgovinskih brodova svega 29.000 tona. Među potopljenim brodovima su se nalazili: naoružani parobrod „Polar Prince“ (3601 tona) s 5500 tona uglja za Gibraltar, pa-

robrod „Embletom“ (5377 tona) sa ugljem za Italiju, „Arem dal“ sa 1387 tona ljekarije za Francusku, naoružani talijanski parobrod „Goffredo Mamelin“ (4121 tona) sa 6000 tona ruda za Englesku, koji je bio naoružani tank-parobrod „Platuria“ s 3445 tona, dalje jedan parobrod, koji je bio odredjen za Mezopotamiju, sa željeznim strojevima i hladnjačama. Načelnik admiralskog stožera mornarice.

Amerika u ratu.

Diplomatski poraz Amerike prema Japanu.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Berlin, 5. oktobra.

S ruske se granice javlja: „Rječ“ javlja iz Washingtona, da su američko-japanski pregovori u Washingtonu okončani. Politička, finansijska, privredna i pomorska pitanja su riješena na zadovoljavajući način.

Ali se iz izvještaja lista daje nazrijeti, da u Washingtonu sa ishodom tih pregovora nisu osobito zadovoljni, jer se sasvim jasno vidi, da Wilsonu i Lansingu nije pošlo za rukom, da privolu Japan na vojničku akciju u Evropi, da tu ona podje korak u korak sa Sjedinjenim Državama. U senatu je senator Lewis govorio o diplomatskom porazu Sjedinjenih Država prema Japanu.

Američki dnevni ratni troškovi iznose pedeset milijuna dolara.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Frankfurt, 5. oktobra.

„Frankfurter Zeitung“ saznaje: Prilikom skupštine „American Bankers Association u Atlantic City“ utvrđeno je, da dnevni ratni troškovi Sjedinjenih Država iznose 50 milijuna dolara.

Izvještaji američke flote.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Rotterdam, 5. oktobra.

Američki ministar mornarice je naredio, da se svake nedjelje objavljuje zvanični izvještaj o radu američke flote u evropskim vodama.

Italija u ratu.

Opsadno stanje u Veneciji.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Zürich, 5. oktobra.

Prema vijestima sa talijanske granice objavljeno je 1. oktobra u Veneciji opsadno stanje.

Vojnička konferencija sporazumnih sila.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Zürich, 5. oktobra.

„Temps“ javlja, da će se uskoro sastati velika vojnička konferencija sporazumnih sila.

Najnovije brzojavne vijesti.

Pogreb Thomas Ashe.

Povod sinnfeinskim demonstracijama u Dublinu.

Kb. Rotterdam, 5. oktobra.

„Nieuwe Courant“ javlja: Prošlog ponedjeljka je u Dublinu saranjen Sinnfeinercac Thomas Ashe. Pogreb je upotrebljen radi manifestacije. Sprovod je bio tako veliki, da ga Dublin nije odavna vidio. Po ulicama je stajala ogromna masa svijeta. Irski dobrovoljci su prisustvovali u svojim uniformama. Učestvovalo je nekoliko katoličkih sveštenika. Glazbe su izvodile sinnfeinercac pjesme. U sprovodu je nošena zastava s napisom: „Mi ne smijemo zaboraviti i ne smijemo oprostiti!“

Cijonistički jubilej.*

Na 29. avgusta je bilo dvadeset godina, što je u Baselu u Švajcarskoj održan prvi interteritorijalni cijonistički kongres.

Na poziv idealnoga Theodora Herzl-a dorliše delegati Jevrejstva cijeloga svijeta, da na teritoriji najstarije evropske republike raspravljaju o nevolji najstarijega živućega naroda i da nadju riješenje jevrejskoga pitanja. Jedna grupa švajcarskih izletnika pozdravila je zanosno sa zastavama mnogobrojne jevrejske delegata, baš kad su pošli na prvo vijećanje. Cijonista se ovaj pozdrav duboko dojmio, smatrali su ga dobrim znakom za početak, pa su za taj pozdrav i za mnoge druge dokaze prijaznosti švajcarskoj republici iskreno zahvalni.

U toku ovih dvadeset godina političkoga cijonizma, stvorili su Jevreji u Palestini djela, koje se može ubrojiti među najbolja u povijesnici moderne kolonizacije. Ako je Palestina — prije nego li ostali Istok, — mogla uživati blagodat moderne kulture; ako je Sveta Zemlja — dosad poznata kao ručiče bednika i kao ognjište epidemija — postala u zadnjim godinama prije rata, zdravim i gospodarski naprednim područjem, ima se to zahvaliti u prvom redu nastojanju cijonista. Svjetski rat zaustavio je cijonistički rad u Palestini, a neki događaji posvema su uništili znatan dio cijonističkih naselja. No uza sve to, vrijeme ostvarenja cijonističke ideje bliže je, nego ikada. Prijazni politički i drugi protivnici cijonizma pristaju uza nj. Nastojanja Herzlova i njegovih prijatelja, da predobiju svijet za jevrejsku državu, nijesu bila uzaludna: Engleska i Amerika; socijalističke grupe raznih zemalja, glavari katoličke crkve, papa i odlučujući krugovi središnjih vlasti, otvoreno priznaju potrebu jevrejskoga centra u Palestini. Silne žrtve u krvi i imetku, što su Jevreji cijeloga svijeta doprinijeli u ovom ratu, inale bi se nagraditi pravednim priznavanjem njihove narodnosti. Veliki san, plemenitoga borca za cijonistički ideal, ispunice se možda prije no što se on usudio nadati.

Prvi cijonistički kongres bio je najznatniji od svih dosad održanih, jer je imao najteže zadatke. Bio je u jevrejskom svijetu sasvim osamljen; kroz stoljeća nije bilo precedensa. Nikad prije toga nije niti jednome jevrejskom vodji na um palo, da sakupi zastupnike rastrkanog naroda i da im dađe prilike, da pred cijelim svijetom raspravljaju o jevrejskom pitanju. Herzl nije imao primjera u Jevrejstvu. Pored toga morao je sam tražiti pristaje.

Pokazale su se i druge poteškoće. Među Jevrejima bilo je uvijek oštih protivnika: istok i zapad, ortodoksija i naprednjaštvo, buržoazija i proletarijat. Opreka između istočnoga i zapadnoga Jevrejina bila je prije cijonizma tako velika, da istočni Jevrejini nije zapadnoga priznavao, a zapadni istočnoga nije smatrao čovjekom. Jaz između ortodoksa (pravovjernih) i slobodoumnih bio je tako dubok, da nije bilo mogućnosti za sporazum između obiju skupina. Borba između buržoazije i proletarijata bila je neprekidna.

Herzlu je uspjelo veliko djelo, da ukloni oprjeko. Dodjose istočni Jevreji u svojim nošnjama, a dodjose i moderno odjeveni zapadni Jevreji. Bogali zapuštise se u Basel, a siromašni učinise isto jer se našlo popršte, viša sinteza, koje je ljude ujedinila, a da nijesu morali napustiti svojih načela. Cijonizam ni u kojem slučaju ne znači pritisak na savjest. On ne otima pobožnomo religioznost, a slobodoumnomo ne uzima nazore. Jednima i drugima pruža lijepo polje djelovanja pa mogu raditi

* „Cijonizam teži za postignućem javnopravno osiguranje otadžbine za Jevreje u Palestini“. Baselski program od god. 1897.

MALI PODLISTAR.

Uspjesi Mare Taborske u Osijeku.

Kako smo već javili, članica bivšeg srpskog pozorišta u Beogradu, gđa Mara Taborska prihvatila je ponudu hrvatskog narodnog kazališta u Osijeku, da tamo gostuje ove zime u nekoliko po izbor drama domaćeg i svjetskog repertoara. 15. septembra započela je sezona popularnom Ogrizovićevom „Hasanaginicom“, u kojoj je gošća po prvi put igrala glavnu ulogu. Valja naročito da se istakne, kako umjetnica nije Hasanaginicu nigdje prije glumila niti ju je gledala, nego je njezina kreacija samostalna i individualna, a izradjena je u Beogradu pod nadzorom redatelja g. Čekića i uz tumačenje samog pisca. Tako je gđa Taborska donijela gotovu kreaciju Hasanaginice udahnuvši joj svoju umjetničku dušu. Osječke novine dovoljno su ocijenile njeno nastojanje. Najodličniji tamošnji list „Hrvatska Obrana“ piše:

„Središte našega interesa bila je gđa Marija Taborska, interpretica naslovne uloge. Ova genijalna glumica, kojoj se jaki i temperamentalni umjetnički impuls snage i života razvio u jednu zdravu umjetnost, iznenadila nas je još više neg u prijašnjim svojim kreacijama. Njen glumački talenat upotrijebio je svu snagu i temperament, da nam na pozornici, tako reći, oduhoviti umjetnost i vir-

prijateljski, rame o rame za uzvišenu ideju.

Kongres imao je vanredan uspjeh. Dao je program, stvorio je organizaciju, i utemeljio je znatne institucije.

U podmornici protiv Engleske.

Juče je pomorski kapetan pl. Beber držao u e. i k. vojničkom kinematographu prvo od svoja dva predavanja „U podmornici protiv Engleske“. On je svoja razlaganja podijelio u dva dijela, od kojih je prvim objasnio tehničku stranu podmornice. Potpomognut znatnim brojem jasnih i vrlo lijepih svjetlihih slika, razvio je on opširan nacrt o razvitku građne podmornice, on je pokazao ogromnu savršenost tog oružja, koja je u toku samog rata postignuta. Danas imaju najnovije njemačke podmornice tonazu, koja odgovara veličini srednjih atlantskih parobroda. U početku se ticalo obih osnovnih principa „podmornice“ ili „gnjuračkog broda“, to jest dva brodska tipa, od kojih se prvi zamislio da plovi ispod vode, a drugi u glavnome po vodi, a da se samo u izvjesnim trenucima zagnjuri. Njemačko pomorstvo se riješilo za gnjurački brod i dobro je uradilo, jer su skoro sve pomorske države prihvatile taj tip. Daljim razvitkom se sve više pojačavalo i brodsko topništvo, tako da njemačke najnovije gnjuračke nose na sebi najmanje četiri topa srednjeg kalibra. One čakle mogu po potrebi primiti topničku borbu protiv jedne torpednjače ili malog kraša. Dalje znatno povećan broj cijevi za izbacivanje torpeda, a ogromno je uvećan djelokrug rada, što su njemački gnjurački brodovi svojom dugom plovidbom dovoljno zasvjedočili. Drugim dijelom svoga predavanja je pomorski kapetan pl. Beber pokazao, kako podmornice postupaju pri potapanju neprijateljskih trgovinskih brodova, on je razložio, kolike su im toware zapovjednici podmornica od početka poostrenog podmorničkog rata oduzeli. Poslije ova je opisao i sve opasnosti u koje podmornice zapadaju zbog neprijateljskih odbrambenih mjera, a naročito od podmorničkih klopki, na kraju, služeći se zvaničnim engleskim i njemačkim brojnim izvorima, sa svim je uvjerljivo zasvjedočio, da će neograničeni podmorski rat prinuditi Englesku, da padne na koljena. — Prisutni, koji su do posljednjeg mjesta bili napunili dvoranu, nagradili su predavača za njegovo vrlo zanimljivo razlaganje, koje je bilo začinjeno i pravom mornarskom šalom, burnim odobravanjem i dopadanjem.

Grad i okolica.

Dnevni kalendar.

Danas je subota 6. oktobra, po starom 23. septembra. — Rimokatolici: Bruno pr.; pravoslavci: Začec Jovana Krstitelja.

Casnička i činovnička kasina otvorena je od 12 sati u noć.

C. i k. vojnički dom: Citonica, soba za pisanje i igranje, kantina. Otvoreno od 7 sati izjutra do 9 sati uveče. Slobodan pristup svakom vojniku.

Beogradski orkeum (u bašti Hotel Takova): Početak predstave u 8:30 sati uveče.

Kinematografi: Vojni kino u Kralja Milana ulici 56 (Kološevu): U 6 sati uveče predstava za vojnika, a u 8:30 sati uveče predstava za časnike. — C. i k. gradjanski kino na Terazijama br. 27 (Paris): U 6 sati uveče predstava za gradjanstvo.

Noćna služba u ljekarnama: U sedmici od 7. oktobra do uključivo 13. oktobra držaće noćnu službu u Beogradu ove ljekarne: Kušaković, Knežev spomenik 2; Nikolić, Bitolska ulica 2; Ljekarna crvenoga križa, Beogradska ulica 2; Stojić, Sarajevska ulica 70.

Paroplovna veza iz Beograda za Zemun: 7, 8, 9, 10, 11 i 12 sati prije podne; 2, 3, 4, 5, 6, 7 i 8 sati poslije podne. Iz Zemuna za Beograd: 6:30, 7:30, 8:30, 9:30, 10:30 i 11:30 pr. podne; 1:30, 2:30, 3:30, 4:30, 5:30, 6:30 i 7:30 posl. podne. — Iz Zemuna za Pancsovo: u 1 sat poslije podne i u 8 sati uveče. — U Pancsovo za Zemun: U 6 sati izjutra i u 4 sata poslije podne. — Ladja, koja voz između Zemuna i Pancsovo i obratno ne pristaje u Beogradu. — Brodarski saobraćaj Obrenovac—Smederevo. Polazak iz Beograda za Obrenovac: srijedom i su-

botom u 7:30 sati u jutro; iz Obrenovca za Beograd: četvrtkom i nedjeljom u 7 sati u jutro; iz Beograda za Smederevo: nedjeljom i četvrtkom u 3 sata poslije podne; iz Smedereva za Beograd: utorkom i petkom u 8 sati u jutro. — Brodarski saobraćaj izmedju Beograda i Budimpešte: Brod iz Beograda za Budimpeštu kreće svakoga dana u 5 sati izjutra; brod stiže u Budimpeštu drugoga dana u 5:30 sata poslije podne. — Iz Budimpešte za Beograd kreće brod svakoga dana u 8 sati prije podne; u Beograd stiže taj brod drugoga dana u 7:20 sati poslije podne.

Botanička bašta. Otvorena utorkom, četvrtkom, nedjeljom i praznicima.

Posjeta bolesnika u bolnicama: U bolnici „Brčko“: od 2—4 sata poslije podne. U bolnici „Brünn“: od 9:30—12 sati prije podne i od 2—4 sata poslije podne. — U e. i k. gradjanskoj bolnici: u utorku, četvrtku i nedjelju od 1—3 poslije podne. Riječno kupatilo na Savi, otvoreno od 6 sati izjutra do 7 sati uveče.

Vojno parno toplo kupatilo u Car Dušanovoj ulici. — 1. Kupatilo u kadama: a) Za vojne osobe otvoreno radnim danima od 7 sati prije podne do 5 sati poslije podne, a nedjeljom i praznicima od 7 sati prije podne do 12^{1/2} sati u podne. — b) Za gradjanstvo radnim danima od 9 sati prije podne do 5 sati poslije podne, a nedjeljom i praznicima od 9 sati prije podne do 12^{1/2} sati u podne. — 2. Parno kupatilo za časnike i njima ravne činovnike otvoreno je utorkom, srijedom, petkom i subotom od 7 sati prije podne do 5 sati poslije podne, a nedjeljom i praznicima od 7 sati prije podne do 12^{1/2} sati u podne. — 3. Zgradjane muškog pola otvoreno je parno kupatilo ponedjeljkom i četvrtkom (ako u te dane ne pada kakav praznik) od 9 sati prije podne do 5 sati poslije podne. — Časnicima i njima ravnim činovnicima stoji na volju da se služe panim kupatilom i u dane određene za gradjanstvo (ponedjeljkom i četvrtkom). Blagajna se zatvara radnim danima u 12^{1/2} sati, a nedjeljom i praznicima u 12 sati u podne.

Rimokatolička služba Božja.

Sutra, u nedjelju, 7. oktobra vrsiće se katolička služba Božja kako slijedi:

1. U dvoru: U 8 sati u jutro njemačka i srpsko-hrvatska propovijed i sv. misa za c. i k. vojsku. Pristup ima i gradjanstvo.

2. U župnoj crkvi: U 8 sati u jutro tiha sv. misa za školsku djecu. U 10 sati svečana služba Božja i njemačka propovijed. U 6 sati poslije podne oktobarska pobožnost, koja se i radnim danima u isto doba drži. Radnim danom započinje prva sv. misa u 6^{1/2}, a druga u 7^{1/2} sati u jutro.

Vaznesenska crkva za beogradsku sirotinju.

Vaznesenska crkva poslala je sirotinjskom odjelenu opštine grada Beograda svotu od 43,30 kruna, koju je svotu novaca skupila prilikom bogoslužnja na tas, kao svoj prilog za pomaganje sirotinje grada Beograda.

Važno za one, koji traže svoje.

Vrlo često događa se, da pojedine ličnosti šalju svojim rođacima i znancima karte i pisma u inostranstvo i vojsci, a da neznaju tačnu adresu, pa se obraćaju toga radi preko Gemeinsames Zentral-Nachweisbureau, Wien. Takovo postupanje nije pravilno, jer ne samo da se zadržavaju pošiljke od daljnog otpremanja, već se zbog nedostatka tačne adrese često uništavaju.

Karte treba adresirati na slijedeći način: Onaj ko zna za tačnu adresu ne treba nikakvog posrednika, ma gdje god se dotični i nalazio, nego neka kartu jednostavno adresira sa oznakom mjesta opredjeljenja.

Onaj pak koji samo zna, da se adresat nalazi negdje sa vojskom ili u inostranstvu, neka piše posredstvom „Internationale Komitee des Rotes Kreuzes, Genf, Schweiz“ ili „Zürcherbureau für Aufsuchung Vermisster, Zürich, Schweiz“. Ovako adresirane karte najbrže će stići na mjesto opredjeljenja.

Zabranjeno je obraćati se za posredovanje privatnim ličnostima.

Taksa za kartu u Švajcarsku je marka od 10 helera, a za pismo 25 helera. Ovakove se karte mogu na svakom poštanskom uredu predati.

Istorijski kalendar.

Na današnji dan, 6. oktobra 1628. god. umro je u Parisu francuski liričar, François de Malherbe. — 6. oktobra 1648. god. bila se kod Dachau-a u gornjoj Bavarskoj jedna od posljednjih bitaka tridesetogodišnjeg rata. Carske su čete tu nanijele poraz Švedjanima. — 6. oktobra 1805. god. sukobio se kod Donauwörtha u Württembergskoj austrijski general Mack sa francuskom vojskom Napoleonovog generala Soulta. Poslije krvave borbe Mack bude prinudjen da se povuče. — 6. oktobra 1827. god. rodio se u Novoj Gradici slavni glumac, reditelj i pisac Josip Freudenreich, pored Dimitrija Demetra preporodilac hrvatske glume. Još prije ustanovljavanja stalnog hrvatskog kazališta u Zagrebu Freudenreich je sa Demetrom sastavljao pozorišne družine, kojima je u narodu budio ljubav za pozorišnu umjetnost na materijem jeziku i pripremao zemljište za buduću rad: stvaranje „Hrvatskog zemaljskog kazališta“, do koga je došlo šezdesetih godina, a za koje je prvenstveno vezano Freudenreichovo ime. Freudenreich je svima silama gledao, da pridobije najšire slojeve za pozorište i radi toga se trudio, da se što bolje prilagodi uknuo tadanje publike. U tu je svrhu po ugledu na čuvenog bečkog glumca Raimunda, preradivao njemačke ko-

Statistika hrvatskog sveučilišta u Zagrebu.

Prema akademskim službenim podacima bilo je na hrvatskom sveučilištu u ljetnom poljeću školske godine 1916.—1917. u svemu 504 slušača, 445 redovitih, a 59 izvanrednih. Na bogoslovnom fakultetu bilo je 72 slušača, 51 redoviti, 21 izvanredni, na pravoslovnom (pravničkom) 300 slušača, 299 redovitih i jedan izvanredni, a na mudroslovnom (filozofski) fakultetu uključivo šumarske akademije, geodetičkog i farmaceutskog tečaja 132 slušača, 95 redovitih i 37 izvanrednih. Na bogoslovnom fakultetu bilo je najviše slušača iz županije zagrebačke i varaždinske i to 15 iz svake županije, a najmanje iz županije srijemske, samo jedan iz gradova Zagreb, bila su trojica, Varaždina 2, a iz Osijeka i Zemuna ni jedan. Ukupno iz Hrvatske i Slavonije bilo 63 slušača, iz Ugarske 8, iz Bosne i Hercegovine jedan. Na pravoslovnom fakultetu, bilo je najviše slušača iz srijemske županije 31, a najmanje iz virovičke 9. Iz gradova Zagreb bilo je 35, Varaždina 4, Osijeka 3, a iz Zemuna jedan. Potonji je u opšte jedini slušač na hrvatskoj univerzi iz Zemuna.

Ukupno dakle iz Hrvatske 203 slušača, zatim iz grada Rijeke jedan, iz Ugarske 8, iz Dalmacije 40, iz austrijskog primorja 4, iz Bosne i Hercegovine 40, iz Donje Austrije 2, iz Sleske jedan, a iz Bavarke jedan. Na mudroslovnom fakultetu bilo je najviše slušača iz zagrebačke županije 14, a najmanje iz virovičke jedan. Iz gradova Zagreb, bio je 30, Varaždina 2, iz Osijeka 7. Ukupno iz Hrvatske i Slavonije 92, iz Dalmacije 18, iz austrijskog primorja jedan, iz Bosne i Hercegovine 1. Prema tomu bilo je na univerzi slušača iz županije ličko-krbavske 31, iz modruškoriyačke 22, iz zagrebačke 58, iz varaždinske 36, iz bjelov. križevačke 34, požeške 39, virovičke 12, iz srijemske 49. Iz gradova Zagreb 68, Varaždin 8, Osijek 10, Zemun 1. Ukupno iz Hrvatske 308 slušača, a s Rijeke je bio jedan, iz Ugarske 18, iz Dalmacije 58, iz austrijskog primorja 5, iz ostalih austrijskih zemalja 3, iz Bosne i Hercegovine 50, a iz Bavarke jedan. Napadan nam je kod ove statistike maleni broj slušača, iz tako bogate županije kao što je Virovitica, kao što i maleni broj slušača iz gradova Osijek i Zemuna, dok je dosta veliki broj slušača, iz tako siromašne županije, kao što je ličko-krbavska.

made, prvenstveno komedije i tzv. „Szenenstücke“ (čarobne igre, poezije i sl.) dajući im u radnji, mjestu i vremenu čisto domaću, lokalnu boju. Od njegovih originalnih komada iz daleka su najpoznatiji „Graničari“, koji su i u Srbiji bezbroj puta davani, zatim „Crna kraljica“ i druge. Kao glumac bio je Freudenreich univerzalan — nalazio se bez teškoća u svaku vrstu uloge. Ako se veli, da je Freudenreich jedan od otaca savremene hrvatske pozorišne umjetnosti, to se može i bukvalno razumjeti, pošto je on vaspitao čitavu svoju porodicu za pozornicu: supruga mu je bila dobra glumica, sin Zvonimir člar zagrebačke opere, kao i njegova kći Micika, drugi njegov sin Dragutin Freudenreich važi kao jedan od najboljih hrvatskih glumaca (kroz koji će dan u Zagrebu igrati glavnu ulogu u „Graničarima“). — 6. oktobra 1870. god. izašla je proklamacija, kojom se papina država prisajedinjuje kraljevini Italiji. Pošto su talijanske čete 20. septembra bile ušle u Rim, izvršene je 2. oktobra plebiscit (opšte narodno glasanje) kojim je sa 133.681 protiv 1507 glasova odučeno prisajedinjenje sa Italijom. Tzv. „zakonom o garancijama“ obezbijedjena su papi sva prava suverene vladara i određena mu je zamušna godišnja renta kao odšteta. — 6. oktobra 1892. godine umro je u Aldworthu engleski pjesnik Alfred Tennyson, jedan od najboljih liričara svijeta vremena. Rodjen je 6. avgusta 1809. godine. Studirao je u Cambridgeu, 1827. godine izdao je zajedno sa bratom prvu zbirku pjesama. No veći uspjeh bio je dosudjen tek njegovoj zbirci „Poems“ („Pjesme“), koja je izašla 1842. godine. 1847. godine izadje njegovo čuveno djelo „The princess, a medley“, a 1850. godine njegova najbolja tvorevina „In memoriam“. U to je vrijeme Tennyson već slavjen kao „poeta laureatus“ svoga naroda. Za vrijeme krinskoga rata izazvala je opšte oduševljenje njegova pjesma „Charge of the light brigade“ („Juriš lake konjičke brigade“), koja opisuje jednu epizodu iz bitke na Balaclavi (25. oktobra 1854. godine). 1859. god. započeo je njegov ciklus romana „Idylls of the king“ („kraljeve idile“), 1864. godine objavio se njegov divni mornarski spjev „Enoch Arden“ (preveden na većinu živih jezika). Tennyson je prije svega liričar koji se odlikuje dubinom misli i finoćom oblika, ali je velikim trudom radio i na epu. Od njegovih drama poznate su: „Queen Mary“, „Harold“ i druge. 1884. godine postade Tennyson član gorajeg doma. Njegov sin lord Hallom Tennyson zauzimao je visoke državne položaje u engleskim kolonijama. Napisao je jedno djelo o svome ocu.

Administrativni rad opštine grada Beograda u mjesecu septembru.

Administrativni rad opštine grada Beograda u prošlom mjesecu kretao se u ovom obimu:

U prošlom mjesecu septembru izvršeno je svega ukupno 911 predmeta, od kojih dolaze na:

uvjerenja za putnice	426
uvjerenja za seobu	206
uvjerenja razna	174
uvjerenja za radnje	105

Svega 911

Od broja izdatih uvjerenja za radnje dolazi na: piljarske 12; obučarske 9; prodaje životnih namirnica 8; talijanske 7; prodaje drva na sitno 5; situičarske 5; prodaje duvana 5; voćarske 3; kočijaša 3; krojačke 3; nirnberške 3; bakalske 3; delikatesne 3; drvrske 2; kuhinje 2; mesarske 2; nosača 2; opančarske 2; stolarske 2; bravarska 1; limarska 1; limarsko-bravarska 1; izrada ženskog odjela 1; kobasičarska 1; gostionica 1; kafanska 1; mehansko-kafanska 1; abadžisko-kapadžiska 1; vinarska 1; mešovita 1; prodaja dopisnih karata 1; prodaja vodenica za kafu 1; starinarska 1; staklarsko-porculanska 1; rabadžiska 1; pekarska 1; šećerđiska 1; koionijalna 1; uzarska 1; i fijakeriska 1.

Kroz djelovodni protokol provedeno je ukupno 2252 predmeta od br. 19.072 do br. 21.324.

Naplaćeno je svega opštinske takse 1665.04 kruna, a na ime državne takse 1985.22 kruna.

Prodaja pilića.

Opština grada Beograda prodavala je juče građanstvu za ličnu upotrebu veći broj pilića, koje je nabavila u unutrašnjosti, radi što boljeg snabdjevanja građanstva. Komad je stajao 3,20 kruna i veliki dio građanstva dobio je po koji komad.

Dnevna temperatura u Beogradu.

5. oktobra: maksimum u hladu 29,3 (prema jučerašnjoj —0,5), na suncu 52,4 (—2,5), temperatura zemljine površine 41,6 (—10,7) stepena Celsijevih.

Vrijeme na Balkanu.

5. oktobra 7 sati ujutro: U južnoj Ugarskoj i Srbiji djelimično jače oblačno. U Mačedoniji jutros niski oblaci. Inače svuda vedro i bez oblaka.

Narodna privreda.

O povrtarstvu.

O zemlji.

Dobra zemlja, to je prvi i najglavniji uslov za uspješno povrtarstvo. Za to svako, prije nego što će otpočeti povrtarske poslove, mora se upoznati sa zemljom i njezinim svojstvima, jer o tome ovisi i način priugotavljenja i djubrenja, izbor povrća za gajenje, jer se svaka zemlja ne obrađuje jednako, ne djubri istim djubrem, pa i povrće na raznim zemljama napreduje razno.

Ima četiri glavne vrste zemlje i to: glinuša, pjeskuša, krečna zemlja i crnica.

Glinuša je postala od raznovrsnih rastvorenih krševa, pa je stoga i razne boje. Ona se u vodi ne rastapa, ali pije mnogo vodu. Kad je velika suša, pa kad nigdje nema vlage, onda je za sigurno možemo naći u glinuši, jer ona onu vodu što upije, lako ne propušta, pa je s toga uvijek ladna. Sama po sebi ne valja za povrće, jer u sušnim godinama puca pa iskida povrće, a u vlažnim je godinama vrlo mokra i ladna, te svako povrće u njoj kunja i gnjije. I oruđe se pri obrađivanju gline mnogo kvazi, jer je ona zemlja teška i čvrsta, te se daje mučno obrađivati. Za obrađivanje gline najbolja je jesen, kako će preko zime ostati izložena mrazu da izmrzne, jer nju ne može ni jedno oruđe tako istrošiti i usitniti, kao mraz. Glinušu valja gnijiti konjskim djubretom, jer je ovo djubre toplo, pa će ugrijati ladnu glinu. Za povrće treba glinušu djubriti svake druge ili treće godine, jer u njoj djubre najduže traje. Što se god gline češće kopa i obrađuje, tim postaje bolja. Nju je lako poznati: ona se u vlažnom stanju grudva a pod prstima je glatka i masna. Na glinuši se povrće mora najdoduće sijati, jer joj s proljeća dugo treba da se zagrije.

Pjeskuša je postala od rastvorenog pjesčanog kamena. Ona ima glinušu sasvim protivna svojstva: upija brzo vodu, a brzo je i ispušta; stoga je pjeskuša laka i topla zemlja. Toplotu lako prima i vrlo se lako obrađuje. Nju možemo obrađivati u svako vrijeme, jer i poslije najveće kiše, neka pulne malo vjetrića, pa je pjeskuša suva. — Stoga, što je pjeskuša topla zemlja, bolje ju je djubriti govedjim djubretom, jer ovo je hladno i vodnikasto, pa pjeskušu hladi i vezuje. Nju treba djubriti svake godine, jer u njoj djubre brzo gnjije; s proljeća je možemo prvu zasijati, jer ona se najprije zagrije i od zime vlage osuši. Ko ima mnogo pjeskoviti povrtar taj se mora dobro snabdjeti djubretom i vodom. Pjeskuša je pod prstima oštra, a pod zubima gricka.

Krečuša je zemlja suva i toplija je od pjeskuše; ona je postala od rastvorenog krečnog kamena. I nju možemo u svako doba obrađivati, a najbolje onda, kad je vlažna, jer se ona na vazduhu brzo osuši i krečuši treba dosta djubreta i vode. Ona je dobra za grašak, pasulj i ostalo povrće, koje u sebi ima krečnih bijelova. Djubriti je valja isto kao i pjeskušu sa govedjim djubretom. Krečušu možemo lako poznati po njenoj bjelini, i kad malo sirčeta na nju pospeš, ona se pjeni i baca klopec.

Crnica je postala od iztrulih biljnih i životinjskih ostataka. Nje ima, manje ili više, u svakoj dobroj zemlji jer svugdje, gdje je god zemlje, tu bilje raste i trune, tu životinje žive i umiru. Što je god tih ostataka više u zemlji, tim je zemlja jača i bolja. U crnici svako povrće dobro uspeva, jer nalazi u njoj onoga najviše, što mu je za rastenje i razviće nužno. — Crnica je zemlja plodna i topla. Nju možemo odmah poznati, čim je u ruku uzmemo, jer čemo u njoj naći još sasvim neistruhlj biljnih i životinjskih ostataka. No i na ovaj način možemo je poznati: kad je bacimo u vatru, pa je ostavimo da se za jedno četvrt sata usija. Tu će izgorjeti sve one njene čestice, koje su biljni i životinjskog roda; ovaj će ostatak biti lakši, no što je cjelina prije gorjenja bila. Mirišel zemlja za vrijeme gorjenja na izgorjelu artiju ili izgorjele perje, onda se, po jačini mirisa, nalaze više ili manje životinjskih ostataka u njoj; a ako gori bez mirisa i ako je plamen plavičast, onda su u njoj biljni ostaci.

Glina, pjesak i kreč, više ili manje sa crnicom smješani, većinom su sastavni dijelovi naših zemalja.

A ako se smjesa sastoji iz gline i pjeska, onda se zove ta zemlja ilovača. Gdje je više pjeska, ondje je pjeskovita ili laka ilovača, a smjesa sa više gline, zove se teška ilovača ili smoljica. Ilovača sa više pjeska lakša je, toplija i suvlja; i ljaže se lakše obrađivati; a sa više gline teža je, ladnija i vlažnija, i teže se obrađuje. Pjeskovita ilovača, sa lijepim srazmjerom pjeska prema glini, najbolja je zemlja za svako povrće.

Glinuša, pjeskuša i krečuša, sačinjavaju ujedno laporacu. Ona je glinasta, ako u njoj najviše gline ima, pjeskovita, ako je u njoj najviše pjeska, i krečovita, ako sadrži u sebi najveći dio kreča. Svojstva se njena upravljaju poglavito po svojstvu one vrsti zemlje, koja se u njoj najviše nalazi.

I po divljim travama, koje na izvjesnoj zemlji raste, može se, u nekoliko samo, vrsta zemlje poznati, jer obično možemo na glinuši naći da raste: pođbjel (Tussilago farfara), ranik (Bellis perennis), kosan (Butumum umbelatus), sapunjača (Saponaria off.) itd.; na pjeskuši: pjesčanika (Arenaria), lisčiji repić (Echium), ločika (Lactuca scariola), i druge; na krečuši: čestoslavica (Veronica), Ivansko cvijeće (Galium verum), sasa (Pulsatilla), graorka (Onobrychis) itd.

Razne vijesti.

Procjena gubitaka u ovom svjetskom ratu.

„Manchester Guardian“ daje procjenu gubitaka u svjetskom ratu. Po toj procjeni imade u ratu do sad 9,750.000 mrtvih. Ako se priračuna manjak porodice uslijed rata, može se računati gubitak ljudskih života na 14,250.000 duša. Broj ranjenih je približno dva i pol puta veći, nego broj palih, dakle okruglo 23 i pol milijuna. Svi ovi ljudi prepatili su od neizmjerne boli, barem polovica nesposobna je za vojničku službu i mnogo njih za svaki drugi rad, dakle okruglo 12 milijuna invalida. Po veoma rezerviranom računu imade u svim zemljama 4 milijuna ratnih sužanja, no to mu se mora pridodati 250.000 civilnih sužanja to jest 4 i pol milijuna ljudi, koji su duže ili kraće vrijeme stradavali u sužanjstvu. Broj ljudi u vojničkoj službi poznatih procijenjuje se na 49,750.000 ljudi a u tome nije ubrojena Rumunjska i Amerika. Pri procjenjivanju broja mrtvih nisu uračunate žrtve epidemije i drugih bolesti, koje rat sa sobom donosi.

Izravni ratni troškovi do marta 1917. procijenjeni su po „Manchester Guardianu“ ovako: Engleska 5 milijarda, i sa troškovima dominija kolonija i privatnika 5 i pol milijarda funti sterlinga, Francuska preko 3 milijarde, Njemačka preko 4 milijarde, Austro-Ugarska 2 i pol milijarde, Rusija 3 i pol milijarde, Italija 1 milijardu funti sterlinga. To čini ukupno 21 i pol milijardu funti sterlinga, ili po tečaju vrijeta 516 milijarda kruna. No ovamo treba priračunati ratne štete, uništavanja i t. d., koje u Belgiji, Rusiji, Francuskoj i Srbiji izmaju jednu milijardu funti sterlinga. U ovu procjenu nisu uračunani troškovi Ujedinjenih Država, koji su veoma znatni.

Sveukupna bilanca je dakle ovakova: Broj ljudi koji vrše vojničku službu 49,800,000, mrtvih 9,750,000, ukupni gubitak ljudskih života 14 milijuna 250,000, ranjenih (ovdje su nekoi valja dvaput računati) 23,500,000, trajni invalidi 12 milijuna, sužanja 4,250,000, izravni troškovi rata 21,500,000 funti sterlinga, uništene lagje 9 i pol milijuna tona, uništeni tovar na lagjama, 3 i pol milijuna tona.

Život u Crnovicama.

Kako se živi u ovom gradu najlakše se razabire iz cijena za živež i sitnih svagdanjih potrebitina. Zato je dosta spomenuti da u Crnovicama danas stoji pranje jednog ovratnika 80 fil., pranje manžeta 1,20 K; vožnja u kolima do kolodvora 16—30 K; mliječna kava 1 K; remen za prtljagu 20 K; obični pojas iz sportskog platna 25 K; brijanje 1 K; a kruške komad po 1,20—1,80 K. Odbivši od toga još jednu zanimivost u Crnovicama. U većini kuća našli su bjegunci na povratku tuđe pokuštvo, a njihovog je nestalo. Sađa se u tamošnjim novinama može čitati neobičan glas, kojim ravnatelj finansijsalnog uređa molí povratke uredskog pokuštva i mudi onima, koji bi se odzvali visoku otkupninu uz najveće diskreciju. Kad su naime Rusi bili na domaku, zamijenjeno je na brzu ruku lijepo uredsko pokuštvo sa najlošijim stvarima iz privatnih kuća, da ne bude štete. Sađa je ali teško te stvari nazad dobiti.

Ruske amazonke.

„United Press“ javlja: U petrogradskoj bolnici ležalo je pet djevojaka smrtno lige. Svima su bili uzeti pojedini dijelovi tijela uslijed uzdrmanja mozga od eksplozije granata. — Neka seljačka djevojka imala je uza se njemačku kacigu. „Opazila sam, gdje stoji jedan Nijemac, probola sam ga bajonetom i njedno opalila pušku. Ubila sam ga i uzela mu kapu za uspomenu“, pričase zanesenim glasom ta djevojka. — Druga je pripovijedala: „Zapovjednica lige Bočkareva uvijek je obilazila naše redove i hrabrila nas, da umiremo poput ruskih vojnika. Sonja Romanov, neka konkretna pjevačica je ubijena mašinskom puškom“. Velike mase ljudi skupljaju se pred mjerničkom školom u Petrogradu, da gledaju vježbanje više od hiljadu djevojaka za frontu. Moskva raspolaže sa više od hiljadu ženskih vojnika. Kijev i Odesa također. Ženski vojnici su u Petrogradu već sasna nešto običnoga i nemaju velikog ugleda. Osišane su kose i obuene u teške komisne cipele. Svaka ima uza se obrok klorkalija u slučaju da bude zarobljena.

Jakost talijanske trgovačke mornarice. Iz Lugana se javlja: Na početku rata posjedovala je talijanska trgovačka mornarica oko 1,800,000 registarskih brutotona parobrođa. U ratu izgubljeno je navodno do druge polovice septembra oko pol milijuna tona, dočim se je brodski prostor rekvizicijom i inače pove-

ćao za 225.000 tona. Do 1. juna 1918. mora se računati sa gubitkom daljnjih pola milijuna tona, nasuprot kojem stoji novograđnja sa od prilike 200.000 tona. 250.000 tona neupotrebljivo je za daleke vožnje, tako da će brodski prostor spašti koncem juna 1918. na 975.000 tona. Ako računamo godišnje 5 vožnja, to znači 5,800,000 tona pokretnog brodskog prostora. Ovom pridolaje još 1,200,000 tona uvoza iz područja Sredozemnog mora. A uvozna potreba Italije iznosi 18 milijuna tona, tako da će u junu 1918. manjkati 11 milijuna tona. Ako bi uspjeo jako smanjiti uvoz kamenog ugljena bogatim eksploatacijom domaće lignite, to ipak preostaje manjak od 7 milijuna tona, što odgovara jednom milijunu tona brodskog prostora. Tako pišu talijanski izvori, koji se bave više budućnošću, nego li sadašnjošću.

Prema njima je sadašnje stanje ovako: Postojeći brodski prostor, uračunavši i rekvirirane parobrode: 1,525,000, od tog otpada kao za daleku vožnju neprikladno 258.000 tona, preostaje 1,275,000 tona. Računajući 6 vožnja na god. iznosi ta sposobnost prevoza 7,650,000 tona, k tome iz Sredozemnog mora 1,200,000 tona, ukupno 8,850,000 Potreba tona 18,000,000, manjak 9,000,000 tona. Nadomjestak kamenog ugljena lignitom isključen je u većoj mjeri, pošto je lignit za mnoge svrhe posve neupotrebljiv. Mjesečna potreba ugljena u Italiji iznosi 75,000 tona, a čiji je transport nužno 300,000 tona brodskog prostora. Kod 7 vožnja u godini iznosi samo ovo 600,000 tona brodskog prostora, koje su nužne za prevoz ugljena. Kako sada stoji stvari, ne može Italija pokriti ni polovinu svog uvoza. Prilike bit će još nepovoljnije na 30. jula 1918. Pošto će se u zemlji moći uvoziti samo 30% od potrebe. Tako umanjenje uvoza, koji se u glavnom sastoji iz ugljena, željeza i živežnih sredstava, ne će moći Italija podnijeti.

Kineska enciklopedija.

Tu skoro dobila je londonska biblioteka jednu knjigu od najveće vrijednosti na dar. To je jedna sveska kineske enciklopedije, koja nosi naziv Jung Lo Ta Tien. To najopsežnije djelo na svijetu ima da blagodari svoj postanak caru Jung Lo-u, najznamenitijem predstavniku dinastije Ming, koji je jednoj komisiji stavio u zadatak, da sve obuhvati, što je ikad pisano o istoriji, filozofiji i literaturi. Komisija je bila sastavljena iz 28 članova, a ovi su imali ukupno 2140 pomoćnika i radila je pet godina, od 1403. do 1408. god. Prikupljeno je 22,877 raznih rasprava, od kojih je svaka prosječno zauzimala četrdeset strana. Cjelokupno djelo s indeksom obuhvatilo je skoro milijun strana i bilo je određeno za štampu, ali se zbog pregolemih troškova nije nikad odštamalo. Poslije 1408. godine bilo je djelo dovršeno u dva ravnglasna rukopisa, od kojih je jedan čuvan u Pekingju, a drugi u Nankingju. Ovoga posljednjega nestalo je u sedamnaestom vijeku prilikom pada dinastije Ming. Onaj u Pekingju čuvan je u carskoj akademiji sve do bokserskog ustanka 1900. godine. Te godine izbije požar u akademiji, koji je ugušilo osoblje iz obližnjeg engleskog poslanstva, te je od 11.000 svezaka toga djela spašeno 200 svezaka. Svaka sveska je dugačka 20, široka 12 i debela 3 i po santimetra. Kud su se deli tih 200 spašenih svezaka, ne zna se. Samo je dvije od tih svezaka kupio neki londonski antikvar i ne znajući im vrijednost i tako je jednu sad dobila na poklon londonska biblioteka.

Ostrvo Monte Christo.

U posljednje vrijeme je to ostrvo u Sredozemnom moru bilo svojina talijanske kraljevske porodice, a sad ga je kralj talijanski prodao za skupe pare jednom amerikanskom dvištavu, koje hoće tamo na licu mjesta do prirediti prizore iz poznatog Dumasovog romana istog imena i da po njima izradi filmove za prikaze u kinematografima. Ovo je ostrvo bilo prvobitno naseljeno kaludjerima, koji su na njemu u osmom stoljeću podigli samostan, a dva stoljeća kasnije i tvrđavicu, da se brane od napada afričkih gusara. Tako se ostrvo čuvalo punih šest stoljeća, ali onda jedne burne noći iskrcavaju se gusari neprimjećeno iz dva broda na ostrvo, iznenada tvrđavicu, zapale samostan, a kaludjere ovedu u Afriku na trg, na kome se prodavalo roblje. Preko sto pedeset godina ostalo je ostrvo pusto, a tada krajem osamnaestoga stoljeća osnuje na njemu veliki vojvoda toškanski osudjeničku koloniju, pa ga zatim opet napusti. Poslije nekoliko decenija pristade na ostrvo amerikanski milijarder lord Taylor. Ono mu se sviđaše zbog svoje divljine, te ga kupi i podigne na njemu velelepnu vilu i divan park, gdje je kao moderni Robinson proveo čitavu godinu dana; a kad mu se dosadi samoća, on jednog dana napusti ostrvo i od tada se više ništa nije o njemu čulo. Poslije više godina proglasi sud ostrvo kao državnu svojinu i proda ga markizu Karlu Ginori u Firenciji, koji prenese na ostrvo raznu divljač u cilju priploda za lov, na koji je kasnije često dolazio tadašnji prijestolonasljednik, sadašnji kralj talijanski Viktor Emanuel. Ostrvo mu se toliko omililo, da ga u skoro kupi, te je na njemu redovno svake

godine provodio sa svojom porodicom po nekoliko sedmica daleko od svake dvorske etikete. Sad ga je prodao u korist talijanskom Crvenom krstu.

Gradivo za roman „Grof od Monte Christo“ uzeo je Aleksandar Dumas stariji djelimično iz ekscentričnog života američkog milijardera Taylora, ali poglavito iz akata jedne kriminalne parnice, nadjenih u londonskoj sudskoj arhivi francuskog poslanstva. Neki obučar iz južne Francuske po imenu Picand izvjesti svoje društvo jedne novembarske večeri 1810. godine o svome vjerenju s jednom dražesnom i bogatom djevojkom. Po njegovom odlasku opladi se prisutni zlobni Lonpian, da će pokvariti tu vjeridbu, ali je prečutao, da je on zaljubljen u istu djevojku i da je namio da po svaku cijenu ukloni svoga suparnika. Prijavl ministru policije Picanda kao opasnog tajnog agenta protivnika Napoleonovih i Picand bude uapšen i poslat u neku tvrđavu južne Francuske, gdje se upoznao i sprijateljio s jednim uapšenim sveštenikom, koji je bio plenič i vrlo bogat i koji je svo svoje imanje po svojoj smrti ostavio Picandu. Ovaj je tek po padu Napoleonovom dobio slobodu i kad je našao svoju vjericu, koja ga uzalud čekala dvije godine te najzad podje za Lonpiana, naumi da se osveti. Najprije je Lonpiana materijalno upropastio a zatim otrovao. Ista sudba postigla je kasnije i bivšu vjericu kao i tri druga, koji su se u svoje vrijeme s Lonpianom kladili. Istorija osvetljivog obučara skoro je identična s onom, koju je prema njoj prekrpio Dumas za svoga „Grofa od Monte Christo“.

Posljednje brzojavne vijesti

Drugi papin prijedlog za mir.

Kb. Rotterdam, 5. oktobra.

„Daily Telegraph“ u javljanju iz Rima pod 2. o. mj., da je papa doista sporazumim silama ponudio svoje posredovanje za mir i samo još očekuje odgovor.

Kb. Amsterdam, 5. oktobra.

„Nieuwe van den Daag“ javlja iz Rima, da je prošle sedmice bila u Vatikanu sjednica pod predsjedništvom papinim, na kojoj se vijećalo o situaciji, koja je nastala povodom mirovne note središnjih vlasti. Na ovoj sjednici su bili prisutni kardinal državni tajnik Gasparri, münchenski nuncij kardinal Scapinelli i Merry del Val.

Sigurno je, da je papa odlučio nastaviti svoja nastojanja oko mira.

Sala.

Voze svoju.

Zadao učitelj djeci, da za dohodni sat prirodopisa nauče što više imena ptica pjevica. Dohodni sat rekne učitelj djeci, neka se javi izmedju njih onaj, koji je naučio najviše imena ptica pjevica, pa neka ih nabroji. Izmedju sve djece digne ruku jedno od ponajmanjih i počne brojiti: orao, soko, jastreb, kobac, čuk, sova, čavka, vrana i t. d. Na to će učitelj u čudu:

A zar su to u tebe imena ptica pjevica, boje sinko?

— E moram — odgovori mati — to se zna, gospodine učitelju, da ne umiju izvrijati kao slavuj, ama voze svoju.

Udri pravoga, a ne krivoga.

Jednoga dana bilo mnogo svijeta na vašaru. Nenadano se nebo smrkne, počne sijevati i grmiti, dok odjedanput stane pljuscati strašna kiša. Nastane čitava trka i zbrka po vašaru. Kako je neprestano, grnilo i pucalo, poviče neko bježeći među svjetinom: „Udri Bože, krivoga!“ Dočeka drugi pa mu dovikne: „Ne viči tako, jedan bio, nego viči: udri, Bože, pravoga“, jer će inače pobiti sve!“

Poziv na pretplatu.

1. oktobra počela je nova mjesečna i četvrt-godišnja pretplata. Molimo, da se ista za vremena obnovi, da bi se mogao list bez ikakova prekidanja dostavljati.

Kod obnove pretplate umolvavamo, da se uzmu u obzir ove cijene:

Pretplata:

- Za Beograd, za Guberniju Srbije, za vojne i etapne pošte, mjesečno 2 kruna; četvrtgodišnje k. 6.
- Za Beograd sa dostavom u kuću mjesečno k. 2,50; četvrtgodišnje k. 7,50.
- Za Hrvatsku, Slavoniju, Dalmaciju i Bosnu-Hercegovinu mjesečno k. 2,60; četvrtgodišnje k. 7,80.
- Za ostale zemlje Austro-Ugarske Monarhije mjesečno k. 3; četvrtgodišnje k. 9.
- Za inostranstvo mjesečno k. 4,50; četvrtgodišnje k. 13,50.

Kod plaćanja se ima jasno navesti točna adresa.

Kod preseljenja, osobito kod promjene bojnih pošta nužno je, da se osim točne nove adrese navede i prijašnja adresa.

Uprava

„Beogradskih Novina“
etapna pošta Beograd.

CIJENE OGLASIMA:

Osmisla jednog milimetarskog retka (42 mm široko) staje . . . 10 helera
Priposlano: Petina jednog milimetar. retka (70 mm široko) staje . . . 40 helera
Bilješke: Petina jednog štamparskog retka (70 mm široko) staje . . . Kruna 4
Mali oglasnik: Jednostavna riječ 5 helera, sa masnim slovima 10 helera.

MALI OGLASI

Primaju se: Knez Mihajlova ul. 38.

CIJENE OGLASIMA:

Osmisla jednog milimetarskog retka (42 mm široko) staje . . . 10 helera
Priposlano: Petina jednog milimetar. retka (70 mm široko) staje . . . 40 helera
Bilješke: Petina jednog štamparskog retka (70 mm široko) staje . . . Kruna 4
Mali oglasnik: Jednostavna riječ 5 helera, sa masnim slovima 10 helera.

Dentista F. B. Brill

Beograd,
Makedonska ulica broj 5.
(do pošte)
„Amerik. specijalista“

„ZUBE“ vještačke u zlatu

u kaucuk u samo se u
mome ateljeu izradjuje po
najboljem originalnom
amerikanskom sistemu. Pri-
mam od 8-12 i 2-6.
823-1

Dr Zivota Janković

operater,
liječ. i ženske kožne i polne
bolesti.
Ordinira od 2-3 sata po
podne. Stanuje: Takovska 17.
32840-1

Dr Ciria B. Panić,

liječar cjelokupnog dječarstva,
liječ.
Polne bolesti
Bolesti grla, nosa i ušiju.
Ordinira od 1-3 s po podne.
Stan: Krajice Natalije br. 3.
33135-1

Kupovine i prodaje

Poljanske marke
iz Bosne, Srbije, Austrije, voj-
ne pošte, ratne i orijent-marke,
kupujem u svakojakoj količi-
ni za najvišu cijenu. Ponude
ili pošiljke na A. Weisz, Brief-
markenhandlung, Wien I
Adlergasse 8. 940

NA PRODAJU

20 komada direkta dužine do
dva metra, pogodno za ogradu.
Mogu se videti u svako doba
ul. Knjez. Ljubice broj 15.
32202-2

NA PRODAJU

Kuća bez duga, srednja varoš.
Salonski i baštenski namještaj.
Kada za kupanje i bolesnička
stolica natočkovima. Frak, smo-
king i ostala odela. Uplatiti Ko-
smajska ulica br. 6. 33204-2

Namještenja.

INTELEGENTNA
gospodja, koja govori njema-
čki, srpsko-hrvatski, rumunjski
i nešto mađarski, do skoro
zaposlena kao činovnica kod
jedne c. i k. komande, traži
sebi odgovarajuće mjesto.
Ponude administraciji ovog li-
sta pod „M 556“. 33169-g-3

TRAŽIM ZENU

za kućevni posao. Uplatiti svako-
g dana od 12-2 Deligrad-
ska ul. 21. Vračar. 33171-3

ZENSKA

ž. bolje porodice, udovica,
srednjih godina, traži mjesto
za domaćicu kod bolje situir-
anog gospodina. Govori srpski
i njemački. Ponude na
uredništvo ovog lista pod „Do-
maćica, 556“. 33185-3

Stanovi.

2 lijepo namještena sobe izda-
ju se od 1. Novembra u De-
čanskoj ulici 3, do Hotel Opere
u blizini Gubernije. 33167

ZESEBNA KUĆA

tra Gurdjevom Brdu br. 22
izdaje se pod krlju. Za cijenu
uplatiti g-dju Tomašević.
33172-4

STAN

na uglu Krajice Natalije ulice
2-Zeleni Venac 11. Od 3 sobe
i svima ostalim udobnostima,
izdaje se odmah pod zakup.
Lenka Janković, Zeleni venac
11. 33173-4

Dvije zasebne kuće,

jedna u Ratarskoj, druga u Biloljskoj
ulici, do Palluške pijace, sa
4 sobe, predpobjem i kuhinjom
i sobom za mladije, izdaju se
odmah. Uplatiti Ratarska ulica
24. 33174-4

STAN

sa 1-2 sobe sa namještanjem i
kuhinjom, tražim u blizini tram-
vaja. Javiti se uredništvu pod
znakom „P. S. 557“. 33186-4

JEDAN DUĆAN

gdje je drogerija „Guslar“ Ko-
larčeva ulica br. 5. Izdaje se
pod krlju. Uplatiti u istoj kući.
33196-4

KONTOARISKINJA

traži čistu, lijepo namještenu
sobu. Oferi na upravu pod
„D. P. 558“. 33197-4

TRAŽIM

elegantno mebliran stan sa 3-5
soba, po mogućnosti sa klavi-
rom. Ponude pod „R. 559“ u
administraciji. 33201-4

IZDAJE SE

jedna soba, predpobje, kujna
i podrum. Izgled na ulicu. U-
platiti Knjezine Ljubice ulica 7.
33187-4

NAMJEŠTENU SOBU

sa zasebnim ulazom i električ-
nim svjetlom, traži jedan lije-
čnik za stalno. Ponude sa
znakom cijene pod „Cisto
562“ na administraciju lista.
33210-g

TRAŽI SE STAN

sa 2 sobe i kuhinjom, sa pot-
punim namještanjem i električ-
nim osvetljenjem. Ponude slati
administraciji ovog lista pod
„Lijep stan 561“. 33210-g

Više manjih stanova

izdaju se odmah u Ivan-gevo-
voj ul. 11. 33210-g

KORESPONDENCIJA.

Živko Obradović, molim svo-
ju suprugu Jelu Obradović,
da ga izvjesti preko ovih no-
vina o svom nalaženju, nala-
ženju njihove djece Dragolju-
ba i Draginje te njegovih ro-
ditelja, Miloja i Bogdana. Već
odavno nijesam dobio nikakve
vijesti i živim u velikoj brizi.
Ujedno molim svakoga onoga,
koji pročita ovaj oglas a
poznato mu je šta o mojoj
ženi, djetu i roditeljima, da
me izvjesti čim prije. Jela O-
bradović mi se odavno javila
i to is Bare kod Požarevca.
A-2740

Bogdanu Vasici učitelju
Geneva. Molim da se raspi-
ta i javite mi za mog sina
Milutina Martića iz Grubića.
On je otišao kao regrut sa
srpskom vojskom a nije se
javio. Molim vas da mi javite,
je li živ on i svi ostali svi iz
Grubića; Zivan Martić regrut,
Milorad Martić II poziv konjanik,
Živko Ilić II poziv VI puk,
Živan Ilić II poziv VI puk artiljerija,
Danilo Ilić artiljerija
VI. puk II. poziv. Molim vas
da me izvjestite što prije, bitu
vam blagodaran Jovica Martić
Grubić, Sabac. A 2743

Jovanu Premoviću, Zene-
va. Molim izvjestite me za
moga šuraka Borivoja Ilića
konjičkog aktivnog poručnika,
rodom iz Čuprije da li je živ
i zdrav. neka se javi Perić
i Kajl Mitroviću, katedrijt kod
„Zlatnog Petra“. 33133-8

K Vidojkoviću Paraćin, za
Stanu Smiljančić, trg. Molim
vas zapitajte Milku Jovanović ul. IX-
br. 13. da li je živa i zdrava
moja mati Ljuba i ako joj je
novac potreban vi joj podajte
a ja ću naći puta i načina, da
vam u Paraćin pošaljem. Per-
sida Zdravković Car Uroša 30.
Beograd. 33142-8

Jovanu Premoviću, Genf,
kao i svakome koji bi me mo-
gao izvjestiti, da li je živ moj
brat Živojin Ostojić iz Ostruž-
nice, vojnik VII puka, III po-
ziva, I bataljona, IV čete, molim
da me odmah izvjesti, na čemu
ću biti blagodarna. Smiljana
Ranković iz Ostružnice, okrug
beogradski. 33144-8

Moj sin Rajko Petrović,
služitelj sreza viraškog nije
mi se do danas još nikako
javio. Umoljavam svakoga koji
ga je vidio ili koji što god o
njemu zna da mi javi na
adresu Skenderbegova 14, Be-
ograd. Blagodarna majka Jo-
vanka Petrović. 33165-8

Jovanu Premoviću Gene-
va, za Stevana Mladenovića,
poručnika 18 kadrovsog puka.
Dragi brate! Izvještavam te da
sino zdrav i dobro, tvoju je
prvu pošiljku od 200 kr. otac
primio u junu. Javljaj nam se
češće. Mnogo te pozdravlja
otac, majka Dara i ja tvoj brat
Jova Milojković, frizer Jago-
dina. 33175-8

Jovanu Premoviću, Gene-
va. Molim vas izvjestite me
za mog sina Radosava Petro-
vića podnarednika 7 puka, II
poziva, II četa, 4 bataljon za
koga neznam još za vrijeme
prve ofanzive kod Smedereva.
Za njega čujem da je poginuo
i molim vas za tačan izvještaj
da li je živ i zdrav. Zavalna mati
Radosavljeva, Djurdjilja Petro-
vić, selo Mladenovo. 33177-8

Dragoljub Knežević, Nica,
izvještava svoju majku Marju
udovu pok. Božidara Kneževića
profesora iz Beograda, da je
živ i zdrav u Nici. Molim je za
izvještaj kako je ona sa sestrama
Kokom i bratom Danilom.
Prima li penziju i jel dane
kod kuće. Molim je da mi se
javi preko Beogradskih Novina.
33183-8

Jovanu Premoviću, Zene-
va, da dostavi Dragoljubu Ste-
fanoviću, III zavojshte, pošta
216, Afrika. Tvoje smo dvije
slike dobili i karte. Radujemo
se. Mi smo zdravi svi. Pozdrav.
Javljaj se. Tvoja Zorka Stefa-
nović, Beograd, Radenička 26.
33190-8

Pera Jovanović poroznik
molim brata Iliju M. Jovano-
vića, učitelja, koji je bio u
Beogradu, da ga izvjesti, gdje
je sada, da li prima platu i
novaca. Šta radi brat Jovan
M. Jovanović i gdje je sada?
Imali izvještaja od ukučana iz
Vel. Gradišta i da li su oni
primali novac što im je on
slao. U isto vrijeme molim da
mi se javi Vidosava Žena Žike
Ilića Srednjeva, advokata iz
Požarevca. Izvjesti ga kako je
ona, njena mati Mileva i se-
stra Mica i rođaka Mica žena
Miše Mladenovića profesora?
I svoju taštu Dragu Čosičku.
Negotin izvještava da je zdrav
i da se obraća za pomoć po-
rođicama Uroša Todorovića i
Save Stanislavljevića iz Nego-
tina. Izvještaj slati na adresu:
Bureau, Jovan Premović,
Geneva Gasse 3545 MB.
33180-8

Borislav St. Minić novinar,
molim svoje prijatelje i poznan-
ike da ga izvjeste o njegovoj
rodbini u Neresnici na adresi:
Bureau Jovan Premović Ge-
neva, Gasse 3545. MB.
33179-8

Momčilu Jankoviću, advo-
katu, Pivarska ulica 50, Beo-
grad, Pariz. Danas primili pre-
ko Kurira, Geneve, Mi smo
obavde dobro i radimo. Dra-
gica nam se javila, poslali smo
joj novac. Da li je Nena tamo?
Zašto mi ne javljate za mamu
i tetku. Zalim Katarinu i neka
mi čuva Jelkicu. Vaš Dušan
je ovdje i dobro. Dragiša ta-
kodje. Pišite preko Burea
Jovan Premović Geneva.
Gasse 3545. MB. 33181-8

Lazar Pantić, hoteljer iz
Beograda, koji se sada nalazi
u Londonu (Engleska) molim
svoje poznanike i prijatelje, da
ga izvjeste ako što znaju o
njegovoj ženi jer do danas
nikakve vijesti o njoj nema.
Izvještaj slati na adresu: Jo-
van Premović Geneva.
33182-8

Predsjedniku opštine Ro-
šanske, srez Mlavski, okrug
Požarevački. Izvjestiti Aleksi-
u Petrovića iz sela Rošanca, da
su njegovi sinovi Vujica, Dra-
gutin, Petar i Stevan, živi i
zdravi i da se javljaju iz Ze-
neve. Sa njima je i sinovac
vaš Ilija St. Ilić, za njih ne
brinite samo se vi javite njima
kako ste vi kod kuće da bi
mogla vaš odgovor dostaviti.
Pozdravlja vas mnogo Vasilija
Slović, Mladenovac Nr. 19.
33178-8

Jovanu Premoviću, Zene-
va, za Dragomira Šiškovića,
profesora. Molim vas dostavite
mome mužu, da sam u Beo-
gradu sa Lučom. Naš sinčić
Aca umro je 20. prošloga mje-
seca. Neka gleda da mi novac
šalje, jer do danas još ništa
nisam primila. Neka izvesti šta
je sa Nikolom i Svetom. Jela
Šišković, Beograd, Miloša Ve-
likog ulica 67. 33193-8

Jovanu Premoviću, Zene-
va. Molim vas izvjestite me,
da li su živi i neka se javi:
Radoljko Pavlović vojnik VI ba-
terije, brske debanje, ohrđski
odred i Stevan Pavlović vojnik
VII puka, IV bataljona, II čete,
i poziva, jer mi se nisu nikako
javili. Janko Pavlović iz Roža-
naca, srez kosmajski okr. beo-
gradski. 33191-8

Jovanu Premoviću, Zene-
va. Molim vas izvjestite me,
da li su živi i neka se javi:
Radoljko Pavlović vojnik VI ba-
terije, brske debanje, ohrđski
odred i Stevan Pavlović vojnik
VII puka, IV bataljona, II čete,
i poziva, jer mi se nisu nikako
javili. Janko Pavlović iz Roža-
naca, srez kosmajski okr. beo-
gradski. 33191-8

Jovanu Premoviću, Zene-
va. Molim vas izvjestite me,
da li su živi i neka se javi:
Radoljko Pavlović vojnik VI ba-
terije, brske debanje, ohrđski
odred i Stevan Pavlović vojnik
VII puka, IV bataljona, II čete,
i poziva, jer mi se nisu nikako
javili. Janko Pavlović iz Roža-
naca, srez kosmajski okr. beo-
gradski. 33191-8

Jovanu Premoviću, Zene-
va. Molim vas izvjestite me,
da li su živi i neka se javi:
Radoljko Pavlović vojnik VI ba-
terije, brske debanje, ohrđski
odred i Stevan Pavlović vojnik
VII puka, IV bataljona, II čete,
i poziva, jer mi se nisu nikako
javili. Janko Pavlović iz Roža-
naca, srez kosmajski okr. beo-
gradski. 33191-8

Jovanu Premoviću, Zene-
va. Molim vas izvjestite me,
da li su živi i neka se javi:
Radoljko Pavlović vojnik VI ba-
terije, brske debanje, ohrđski
odred i Stevan Pavlović vojnik
VII puka, IV bataljona, II čete,
i poziva, jer mi se nisu nikako
javili. Janko Pavlović iz Roža-
naca, srez kosmajski okr. beo-
gradski. 33191-8

Jovanu Premoviću, Zene-
va. Molim vas izvjestite me,
da li su živi i neka se javi:
Radoljko Pavlović vojnik VI ba-
terije, brske debanje, ohrđski
odred i Stevan Pavlović vojnik
VII puka, IV bataljona, II čete,
i poziva, jer mi se nisu nikako
javili. Janko Pavlović iz Roža-
naca, srez kosmajski okr. beo-
gradski. 33191-8

Jovanu Premoviću, Zene-
va. Molim vas izvjestite me,
da li su živi i neka se javi:
Radoljko Pavlović vojnik VI ba-
terije, brske debanje, ohrđski
odred i Stevan Pavlović vojnik
VII puka, IV bataljona, II čete,
i poziva, jer mi se nisu nikako
javili. Janko Pavlović iz Roža-
naca, srez kosmajski okr. beo-
gradski. 33191-8

Jovanu Premoviću, Zene-
va. Molim vas izvjestite me,
da li su živi i neka se javi:
Radoljko Pavlović vojnik VI ba-
terije, brske debanje, ohrđski
odred i Stevan Pavlović vojnik
VII puka, IV bataljona, II čete,
i poziva, jer mi se nisu nikako
javili. Janko Pavlović iz Roža-
naca, srez kosmajski okr. beo-
gradski. 33191-8

Jovanu Premoviću, Zene-
va. Molim vas izvjestite me,
da li su živi i neka se javi:
Radoljko Pavlović vojnik VI ba-
terije, brske debanje, ohrđski
odred i Stevan Pavlović vojnik
VII puka, IV bataljona, II čete,
i poziva, jer mi se nisu nikako
javili. Janko Pavlović iz Roža-
naca, srez kosmajski okr. beo-
gradski. 33191-8

Jovanu Premoviću, Zene-
va. Molim vas izvjestite me,
da li su živi i neka se javi:
Radoljko Pavlović vojnik VI ba-
terije, brske debanje, ohrđski
odred i Stevan Pavlović vojnik
VII puka, IV bataljona, II čete,
i poziva, jer mi se nisu nikako
javili. Janko Pavlović iz Roža-
naca, srez kosmajski okr. beo-
gradski. 33191-8

Jovanu Premoviću, Zene-
va. Molim vas izvjestite me,
da li su živi i neka se javi:
Radoljko Pavlović vojnik VI ba-
terije, brske debanje, ohrđski
odred i Stevan Pavlović vojnik
VII puka, IV bataljona, II čete,
i poziva, jer mi se nisu nikako
javili. Janko Pavlović iz Roža-
naca, srez kosmajski okr. beo-
gradski. 33191-8

Jovanu Premoviću, Zene-
va. Molim vas izvjestite me,
da li su živi i neka se javi:
Radoljko Pavlović vojnik VI ba-
terije, brske debanje, ohrđski
odred i Stevan Pavlović vojnik
VII puka, IV bataljona, II čete,
i poziva, jer mi se nisu nikako
javili. Janko Pavlović iz Roža-
naca, srez kosmajski okr. beo-
gradski. 33191-8

Jovanu Premoviću, Zene-
va. Molim vas izvjestite me,
da li su živi i neka se javi:
Radoljko Pavlović vojnik VI ba-
terije, brske debanje, ohrđski
odred i Stevan Pavlović vojnik
VII puka, IV bataljona, II čete,
i poziva, jer mi se nisu nikako
javili. Janko Pavlović iz Roža-
naca, srez kosmajski okr. beo-
gradski. 33191-8

Jovanu Premoviću, Zene-
va. Molim vas izvjestite me,
da li su živi i neka se javi:
Radoljko Pavlović vojnik VI ba-
terije, brske debanje, ohrđski
odred i Stevan Pavlović vojnik
VII puka, IV bataljona, II čete,
i poziva, jer mi se nisu nikako
javili. Janko Pavlović iz Roža-
naca, srez kosmajski okr. beo-
gradski. 33191-8

Jovanu Premoviću, Zene-
va. Molim vas izvjestite me,
da li su živi i neka se javi:
Radoljko Pavlović vojnik VI ba-
terije, brske debanje, ohrđski
odred i Stevan Pavlović vojnik
VII puka, IV bataljona, II čete,
i poziva, jer mi se nisu nikako
javili. Janko Pavlović iz Roža-
naca, srez kosmajski okr. beo-
gradski. 33191-8

Jovanu Premoviću, Zene-
va. Molim vas izvjestite me,
da li su živi i neka se javi:
Radoljko Pavlović vojnik VI ba-
terije, brske debanje, ohrđski
odred i Stevan Pavlović vojnik
VII puka, IV bataljona, II čete,
i poziva, jer mi se nisu nikako
javili. Janko Pavlović iz Roža-
naca, srez kosmajski okr. beo-
gradski. 33191-8

Jovanu Premoviću, Zene-
va. Molim vas izvjestite me,
da li su živi i neka se javi:
Radoljko Pavlović vojnik VI ba-
terije, brske debanje, ohrđski
odred i Stevan Pavlović vojnik
VII puka, IV bataljona, II čete,
i poziva, jer mi se nisu nikako
javili. Janko Pavlović iz Roža-
naca, srez kosmajski okr. beo-
gradski. 33191-8

Jovanu Premoviću, Zene-
va. Molim vas izvjestite me,
da li su živi i neka se javi:
Radoljko Pavlović vojnik VI ba-
terije, brske debanje, ohrđski
odred i Stevan Pavlović vojnik
VII puka, IV bataljona, II čete,
i poziva, jer mi se nisu nikako
javili. Janko Pavlović iz Roža-
naca, srez kosmajski okr. beo-
gradski. 33191-8

Jovanu Premoviću, Zene-
va. Molim vas izvjestite me,
da li su živi i neka se javi:
Radoljko Pavlović vojnik VI ba-
terije, brske debanje, ohrđski
odred i Stevan Pavlović vojnik
VII puka, IV bataljona, II čete,
i poziva, jer mi se nisu nikako
javili. Janko Pavlović iz Roža-
naca, srez kosmajski okr. beo-
gradski. 33191-8

Jovanu Premoviću, Zene-
va. Molim vas izvjestite me,
da li su živi i neka se javi:
Radoljko Pavlović vojnik VI ba-
terije, brske debanje, ohrđski
odred i Stevan Pavlović vojnik
VII puka, IV bataljona, II čete,
i poziva, jer mi se nisu nikako
javili. Janko Pavlović iz Roža-
naca, srez kosmajski okr. beo-
gradski. 33191-8

Jovanu Premoviću, Zene-
va. Molim vas izvjestite me,
da li su živi i neka se javi:
Radoljko Pavlović vojnik VI ba-
terije, brske debanje, ohrđski
odred i Stevan Pavlović vojnik
VII puka, IV bataljona, II čete,
i poziva, jer mi se nisu nikako
javili. Janko Pavlović iz Roža-
naca, srez kosmajski okr. beo-
gradski. 33191-8

Jovanu Premoviću, Zene-
va. Molim vas izvjestite me,
da li su živi i neka se javi:
Radoljko Pavlović vojnik VI ba-
terije, brske debanje, ohrđski
odred i Stevan Pavlović vojnik
VII puka, IV bataljona, II čete,
i poziva, jer mi se nisu nikako
javili. Janko Pavlović iz Roža-
naca, srez kosmajski okr. beo-
gradski. 33191-8

Jovanu Premoviću, Zene-
va. Molim vas izvjestite me,
da li su živi i neka se javi:
Radoljko Pavlović vojnik VI ba-
terije, brske debanje, ohrđski
odred i Stevan Pavlović vojnik
VII puka, IV bataljona, II čete,
i poziva, jer mi se nisu nikako
javili. Janko Pavlović iz Roža-
naca, srez kosmajski okr. beo-
gradski. 33191-8

Jovanu Premoviću, Zene-
va. Molim vas izvjestite me,
da li su živi i neka se javi:
Radoljko Pavlović vojnik VI ba-
terije, brske debanje, ohrđski
odred i Stevan Pavlović vojnik
VII puka, IV bataljona, II čete,
i poziva, jer mi se nisu nikako
javili. Janko Pavlović iz Roža-
naca, srez kosmajski okr. beo-
gradski. 33191-8

Dimitrije M. Cvetković,
djak, koji se nalazi na školo-
vanju u Engleskoj, traži svoju
majku Stojanku Stojilković
udovu, koja se nalazi u Nišu
Stadjeleev kraj br. 41. U isto
vreme izveštava je, da je nje-
ni zet Milivoje, koji se nalazi
u Solunu, živ i zdrav, a takodje
da je zdrav i drugi zet Spir-
a sa čerkom Zorkom i bratom
Nikolom D. Markovićem, su-
dijom, koji se nalazi takodje
u Solunu. Molim je da ga izv-
jesti o tjaku Gavrilu D. Miljkoviću
trgovcu iz Niša i u isto
vrijeme da li joj je novac po-
treban. Izvještaj poslati na ovu
adresu: Jovan Premović, Ge-
neve, Casse M.B. 3545.
33184-8

Jovanu Premoviću, Zene-
va. Molim vas izvjestite me,
da li su živi i neka se javi:
Radoljko Pavlović vojnik VI ba-
terije, brske debanje, ohrđski
odred i Stevan Pavlović vojnik
VII puka, IV bataljona, II čete,
i poziva, jer mi se nisu nikako
javili. Janko Pavlović iz Roža-
naca, srez kosmajski okr. beo-
gradski. 33191-8

Jovanu Premoviću, Zene-
va. Molim vas izvjestite me,
da li su živi i neka se javi:
Radoljko Pavlović vojnik VI ba-
terije, brske debanje, ohrđski
odred i Stevan Pavlović vojnik
VII puka, IV bataljona, II čete,
i poziva, jer mi se nisu nikako
javili. Janko Pavlović iz Roža-
naca, srez kosmajski okr. beo-
gradski. 33191-8

Jovanu Premoviću, Zene-
va. Molim vas izvjestite me,
da li su živi i neka se javi:
Radoljko Pavlović vojnik VI ba-
terije, brske debanje, ohrđski
odred i Stevan Pavlović vojnik
VII puka, IV bataljona, II čete,
i poziva, jer mi se nisu nikako
javili. Janko Pavlović iz Roža-
naca, srez kosmajski okr. beo-
gradski. 33191-8

Jovanu Premoviću, Zene-
va. Molim vas izvjestite me,
da li su živi i neka se javi:
Radoljko Pavlović vojnik VI ba-
terije, brske debanje, ohrđski
odred i Stevan Pavlović vojnik
VII puka, IV bataljona, II čete,
i poziva, jer mi se nisu nikako
javili. Janko Pavlović iz Roža-
naca, srez kosmajski okr. beo-
gradski. 33191-8

Jovanu Premoviću, Zene-
va. Molim vas izvjestite me,
da li su živi i neka se javi:
Radoljko Pavlović vojnik VI ba-
terije, brske debanje, ohrđski
odred i Stevan Pavlović vojnik
VII puka, IV bataljona, II čete,
i poziva, jer mi se nisu nikako
javili. Janko Pavlović iz Roža-
naca, srez kosmajski okr. beo-
gradski. 33191-8

Jovanu Premoviću, Zene-
va. Molim vas izvjestite me,
da li su živi i neka se javi:
Radoljko Pavlović vojnik VI ba-
terije, brske debanje, ohrđski
odred i Stevan Pavlović vojnik
VII puka, IV bataljona, II čete,
i poziva, jer mi se nisu nikako
javili. Janko Pavlović iz Roža-
naca, srez kosmajski okr. beo-
gradski. 33191-8

Jovanu Premoviću, Zene-
va. Molim vas izvjestite me,
da li su živi i neka se javi:
Radoljko Pavlović vojnik VI ba-
terije, brske debanje, ohrđski
odred i Stevan Pavlović vojnik
VII puka, IV bataljona, II čete,
i poziva, jer mi se nisu nikako
javili. Janko Pavlović iz Roža-
naca, srez kosmajski okr. beo-
gradski. 33191-8

Jovanu Premoviću, Zene-
va. Molim vas izvjestite me,
da li su živi i neka se javi:
Radoljko Pavlović vojnik VI ba-
terije, brske debanje, ohrđski
odred i Stevan Pavlović vojnik
VII puka, IV bataljona, II čete,
i poziva, jer mi se nisu nikako
javili. Janko Pavlović iz Roža-
naca, srez kosmajski okr. beo-
gradski. 33191-8

Jovanu Premoviću, Zene-
va. Molim vas izvjestite me,
da li su živi i neka se javi:
Radoljko Pavlović vojnik VI ba-
terije, brske debanje, ohrđski
odred i Stevan Pavlović vojnik
VII puka, IV bataljona, II čete,
i poziva, jer mi se nisu nikako
javili. Janko Pavlović iz Roža-
naca, srez kosmajski okr. beo-
gradski. 33191-8

Jovanu Premoviću, Zene-
va. Molim vas izvjestite me,
da li su živi i neka se javi:
Radoljko Pavlović vojnik VI ba-
ter